

Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра світової літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов
2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ

спеціальність: 035 Філологія

спеціалізація: 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)

освітня програма: Переклад

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

2016-2017 н.р.

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>0110/17</u>	
<u>Жильцов</u> (підпис)	<u>Жильцов</u> (прізвище, ініціали)
« <u> </u> »	20 <u> 17</u> р.

Робоча програма дисципліни «Стратегії розвитку науки» для студентів за напрямом підготовки 035 Філологія спеціалізація: 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно) освітня програма: Переклад, 2017. – 27 с.

Розробники:

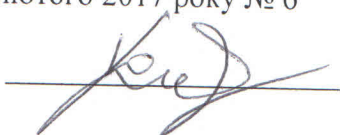
Луцок Микола Володимирович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури і компаративістики;

Вишницька Юлія Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Інституту філології, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світової літератури

Протокол від. “8” лютого 2017 року № 6

Завідувач кафедри

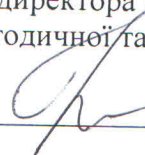

(Ковбасенко Ю. І.)

Структура програми типова.

Години відповідають навчальному плану.

Заступник директора Інституту філології
з науково-методичної та навчальної роботи

(Заяць Л.І.)

© _____, 2017 рік
© _____, 2017 рік

Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра світової літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

“ _____ ” _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ

спеціальність: 035 Філологія

спеціалізація: 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)

освітня програма: Переклад

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

2016-2017 н.р.

Робоча програма дисципліни «**Стратегії розвитку науки**» для студентів за напрямом підготовки 035 Філологія спеціалізація: 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно) освітня програма: Переклад, 2017. – 27 с.

Розробники:

Луцюк Микола Володимирович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури і компаративістики;

Вишницька Юлія Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Інституту філології, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світової літератури

Протокол від. “8” лютого 2017 року № 6

Завідувач кафедри _____

(Ковбасенко Ю. І.)

Структура програми типова.

Години відповідають навчальному плану.

Заступник директора Інституту філології
з науково-методичної та навчальної роботи

_____ (Заяць Л.І.)

© _____, 2017 рік

© _____, 2017 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	5
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	6
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I</i>	7
<i>Змістовий модуль II</i>	8
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Стратегії розвитку науки».....	9
V. Плани семінарських занять.....	10
VI. Завдання для самостійної роботи.....	20
VII. Система поточного та підсумкового контролю.....	22
VIII. Методи навчання.....	24
IX. Методичне забезпечення курсу.....	24
X. Теоретичні питання.....	24
XI. Рекомендована література.....	25

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма дисципліни «Стратегії розвитку науки» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрами української літератури і компаративістики (автор - Луцок М.В.) і світової літератури (співавтор - Вишницька Ю. В.) на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно) відповідно до навчального плану денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинні опанувати студенти відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Стратегії розвитку науки», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Курс «Стратегії розвитку науки» покликаний формувати теоретичну базу студента-перекладача, тому **метою** його є формування цілісного уявлення про філологію як сучасну галузь гуманітарних наук, оволодіння студентами головним термінологічним апаратом, формування навичок філологічного аналізу художніх творів, вміння творчої та професійної інтерпретації художніх текстів.

Завданнями курсу є :

- формування картини виникнення і головних етапів розвитку філології;
- оволодіння відповідною загальнонауковою і спеціальнонауковою термінологією;
- отримання головних відомостей про сучасну філологію: її особливості, історію, методологію;
- отримання відомостей про склад філологічних наук і місце в сучасному суспільстві;
- знайомство з головними об'єктами сучасної філології;
- подати загальну панораму існуючих у вітчизняному та зарубіжному літературознавстві методів аналізу літературного тексту;

Міжпредметні зв'язки. Даний курс тісно пов'язаний з такими дисциплінами, як «Філософія», «Психологія», «Вступ до мовознавства», «Вступ до літературознавства», «Теорія літератури», «Основи віршування», «Філологічний аналіз тексту», «Риторика», «Мовно-літературна майстерність».

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- загальні відомості про сучасну філологію;
- головні етапи розвитку філології;
- об'єкти сучасної філології;
- її методологічні особливості;
- склад філологічних наук і дисциплін;
- місце філологічних наук в сучасному суспільстві.

вміти :

- пов'язувати теоретичні відомості про філологію з практичним аналізом мовно-літературних фактів;
- застосовувати отримані знання у вивченні різних явищ літературного процесу і окремого твору;
- активно і ефективно користуватися науковою філологічною літературою.

володіти компетенціями :

а) загальнокультурні компетенції:

- володіння культурою мислення, здатністю до сприйняття, аналізу, узагальнення інформації, постановки мети і вибору шляхів її досягнення);

- усвідомлення соціальної значимості своєї професії, висока мотивація до професійної діяльності.

б) професійні компетенції:

- здатність демонструвати знання головних положень і концепцій в області теорії і історії мови і літератури, теорії комунікації, філологічного аналізу і інтерпретації тексту;

- уявлення про історію, сучасний стан і перспективи розвитку філології.

Дана програма розрахована на викладання курсу в другому семестрі першого року навчання бакалаврів напряму «Українська мова і література».

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 120 год., із них 28 год. – лекції, 28 год. – семінарські заняття, 56 год. – самостійна робота, 8 – модульний контроль.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Сучасні стратегії розвитку філології» завершується складанням заліку.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: *Стратегії розвитку науки*

Курс:	Спеціальність, спеціалізація, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>4 кредити</i> Змістові модулі: <i>2 модулі</i> Загальний обсяг дисципліни (години): <i>120 годин</i> Тижневих годин: <i>3 години</i>	Спеціальність: 035 Філологія Спеціалізація: 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно) Освітня програма: Переклад Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Нормативна Рік підготовки: 1 Семестр: 2 Аудиторні заняття: <i>56 годин</i> , з них: Лекції (теоретична підготовка): <i>28 годин</i> Семінарські заняття: <i>28 годин</i> Модульні контрольні роботи: <i>8 годин</i> Самостійна робота: <i>56 годин</i> Вид контролю: <u>залік</u>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з а п .	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Самостійна	Підсумковий
Змістовий модуль I. Філологія як галузь науки. Історія філології							
1	Філологія як практична діяльність і галузь знань. Філологічна традиція Давнього Сходу і Античності		8	4	4	8	
2	Філологічна думка Середньовіччя та Відродження. Становлення класичної філології		8	4	4	8	
3	Інтеграція і диференціація філологічних знань в XIX – сер. XX ст. Новітній етап (60-ті рр. XX ст. – поч. XXI ст.)		8	4	4	8	
Модульна контрольна робота							4
Разом			24	12	12	24	4
Змістовий модуль II. Теорія сучасної філології							
4	Мова як об'єкт сучасної філології		8	4	4	8	
5	Ното Loquens як рівень мовної, творчої особистості		8	4	4	8	
6	Текст як об'єкт сучасної філології		8	4	4	8	
7	Методи філології. Філологія як метод. Філологія в сучасному соціокультурному просторі		8	4	4	8	
Модульна контрольна робота							4
Разом			32	16	16	32	4
Разом за два модулі		120	56	28	28	56	8

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

ФІЛОЛОГІЯ ЯК ГАЛУЗЬ НАУКИ. ІСТОРІЯ ФІЛОЛОГІЇ

Лекція I. Філологія як практична діяльність і галузь знань. Філологічна традиція Давнього Сходу і Античності – 4 год.

Виникнення філології як знання і діяльності і як науки про текст, способах його тлумачення і інтерпретації. Зв'язок філології з давньою культурою: мовою, літературою, історією, філософією і мистецтвом. Проблема визначення філології на основі принципу історизму. Сучасне значення терміна «філологія» як циклу гуманітарних дисциплін, що вивчають історію і прояснюють сутність духовної культури людства через мовний і стилістичний аналіз письмових текстів. Філологічні науки і дисципліни.

Донауковий етап розвитку філології. Давньосхідна філологічна традиція (Месопотамія, Давній Єгипет, давні євреї, Давня Індія, Давній Китай, Давній Іран). Європейська філологічна традиція. Рання класична філологія. Роль давньогрецької риторики і поезики у виникненні філологічного знання. Філологи елліністично-римської епохи (Аристофан Візантійський, Аристарх, Діонісій Фракійський, граматики).

Література: 1, 3, 6, 13, 14, 24, 26, 27, 28, 32, 51, 54, 55.

Лекція II. Філологічна думка Середньовіччя та Відродження. Становлення класичної філології – 4 год.

Ранньосередньовічна патристика і екзегетика як основа біблійної філології. Вплив культури Середньовіччя на формування філології як науки. Розквіт класичної філології в епоху Відродження. Період Реформації.

Становлення класичної філології як науки. Розділ германської школи антикознання на два напрямки: граматику і критику тексту та історію, епіграфіку і археологію. Герменевтика і її роль в трансформації філології в науку. Порівняльно-історичний підхід до вивчення мови, літератури, фольклору і народження «нової філології»: германістики, слов'язознавства, сходознавства. Диференціація філології в залежності від аспекту вивчення тексту (мовознавство, літературознавство, фольклористика). Етапи становлення української філологічної думки.

Література: 3, 6, 9, 11, 12, 13, 19, 20, 26, 27, 28, 32, 40, 43, 46, 51, 54, 55.

Лекція III. Інтеграція і диференціація філологічних знань в XIX – сер. XX ст. Новітній етап (60-ті рр. XX ст. – поч. XXI ст.) – 4 год.

Історія філології в сер. XIX – сер. XX ст. як історія боротьби двох тенденцій: до інтеграції і диференціації наукового знання. Письмовий текст як вихідна реальність і об'єкт філологічних наук. Поглиблення диференціації всередині наук про мову і літературу.

60-70-ті рр. XX – поч. XXI ст. як початок новітньої філології. Зростання інтегративних процесів у філологічних науках. Втягнення у сферу філологічних досліджень різного типу текстів – усних, нехудожніх, виділених друкованих і комп'ютерних текстів. Визнання ролі людини як суб'єкта і об'єкта філологічних наук. Відродження риторики і теорії словесності. Наукові напрями і школи сучасної філології. Видатні філологи. Найважливіші відкриття в царині філології.

Література: 3, 6, 8, 9, 12, 13, 19, 24, 26, 27, 28, 32, 36, 38, 42, 48, 51, 53, 54, 55, 57.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

ТЕОРІЯ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Лекція IV. Мова як об'єкт сучасної філології – 4 год.

Природна людська мова: мова як система (Ф. де Соссюр) і як духовна енергія народу (В. Гумбольдт). Слово і речення як головні одиниці мови. Інші знакові системи, що входять до мови у широкому, філологічному сенсі: парамова, штучні мови, вторинні моделюючі системи, міфи, фольклор. «Мови тексту» (композиція, ритмомелодика). Семіотика як наука про знакові системи. Семіотичні школи. Основні типи знакових систем. Мова як знакова система. Семантична структура мовного знака (денотативний, сигніфікативний, системний, прагматичний аспекти семантики знака).

Література: 6, 7, 8, 12, 13, 16, 17, 20, 23, 24, 26, 27, 28, 32, 35, 39, 43, 46, 50, 51, 54, 55, 58.

Лекція V. Homo loquens як рівень мовної, творчої особистості – 4 год.

Мовна особистість, творча особистість як базові поняття філології, покладені в основу категорії homo loquens. Homo loquens як об'єкт психолінгвістики і когнітивної лінгвістики. Єдність мови і мислення. Мова і пізнання. Мовна картина світу. Мовна категоризація і концептуалізація. Когнітивні одиниці і структури (концепти, фрейми, сценарії, гештальти). Мова, мовлення, мовленнєва діяльність. Homo loquens як об'єкт соціолінгвістики та прагмалінгвістики. Поняття комунікативно-мовленнєвої ситуації. Теорія мовленнєвих актів. Комунікативні стратегії і тактики. Теорія комунікації.

Література: 2, 5, 6, 12, 13, 18, 21, 25, 26, 27, 28, 29, 32, 37, 47, 51, 54, 55, 56.

Лекція VI. Текст як об'єкт сучасної філології – 4 год.

Мовний статус тексту. Конституційні ознаки тексту (завершеність, зв'язність, семантична цільність, змістова єдність, комунікативна спрямованість). Проблема типології тексту. Семантика тексту. Структура тексту. Прагматика тексту. Поняття функціонального стилю. Стилїстична диференціація текстів. Стратегії інтерпретації тексту. Поняття інтертекстуальності. Фактура тексту. Текст як джерело, пам'ятник, твір, повідомлення. Поняття дискурсу. Опозиції «дискурс-текст», «дискурс-мовлення», «дискурс-функціональний стиль». Теорія тексту як інтегративна філологічна дисципліна.

Література: 4, 6, 10, 12, 13, 15, 16, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 41, 45, 46, 50, 52, 54, 55.

Лекція VII. Методи філології. Філологія як метод. Філологія в сучасному соціокультурному просторі – 4 год.

Питання про методи філології. Читання і коментування тексту. Філологія як метод і його використання в інших науках (історії, філософії тощо). Спеціальнонаукові методи в філологічних науках. Специфіка філологічного дослідження мови, тексту на відміну від вузько наукового (в лінгвістиці, літературознавстві, фольклористиці).

Філологія як область гуманітарних наук. Класифікація філологічних наук. Міждисциплінарні сфери в філології. Статус філології у сучасному світі. Зв'язок філологічних наук з іншими науками. Філологія і комунікативна практика і соціальна діяльність людини. Філологія і культура. Значення філології для розвитку сучасної людини і суспільства. Філологія як соціальний інститут. Найголовніші науково-

дослідницькі установи філологічного профілю у світі і в Україні. Найбільші світові і вітчизняні наукові бібліотеки, архіви, сховища. Філологічні видання та їх різновиди: наукова і навчальна література, енциклопедичні і лексикографічні, періодичні видання, інтернет-видання. Міжнародні наукові проекти в області філології. Філологія в сучасному освітянському просторі України.

Література: 3, 6, 12, 13, 20, 24, 26, 27, 28, 32, 34, 36, 43, 44, 49, 54, 55, 57.

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

«Стратегії розвитку науки»

Разом: 120 год., з них лекційних – 28 год., семінарські заняття – 28 год., підсумковий модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 56 год.

Тиждень	I-II	III-IV	V-VI	VII-VIII	IX-X	XI-XII	XIII-XIV
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II			
Назва модуля	<i>Філологія як галузь науки. Історія філології</i>			<i>Теорія сучасної філології</i>			
Кількість балів за модуль	Кількість балів – 222			Кількість балів – 236			
Лекції	1	2	3	4	5	6	7
Теми лекцій	Філологія як практична діяльність і галузь знань. Філологічна традиція Давнього Сходу і Античності – 1 б.+1 б.	Філологічна думка Середньовіччя та Відродження. Становлення класичної філології – 1 б. + 1 б.	Інтеграція і диференціація філологічних знань в XIX – сер. XX ст. Новітній етап (60-ті рр. XX ст. – поч. XXI ст.) – 1 б. + 1 б.	Мова як об'єкт сучасної філології – 1 б. + 1 б.	Текст як об'єкт сучасної філології – 1 б. + 1 б.	Номо Лоуелл як рівень мовної, творчої особистості. – 1 б. + 1 б.	Філологія в сучасному соціокультурному просторі. Методи філології. Філологія як метод – 1 б. + 1 б.
Теми семінарських занять	Філологія як практична діяльність і галузь знань. Філологічна традиція Давнього Сходу і Античності – 11 б. + 11 б.	Філологічна думка Середньовіччя та Відродження. Становлення класичної філології – 11 б. + 11 б.	Інтеграція і диференціація філологічних знань в XIX – сер. XX ст. Новітній етап (60-ті рр. XX ст. – поч. XXI ст.) – 11 б. + 11 б.	Мова як об'єкт сучасної філології – 11 б. + 11 б.	Текст як об'єкт сучасної філології – 11 б. + 11 б.	Номо Лоуелл як рівень мовної, творчої особистості – 11 б. + 11 б.	Філологія в сучасному соціокультурному просторі. Методи філології. Філологія як метод – 11 б. + 11 б.
Самостійна робота	Табл. 6.1 (10 б.)	Табл. 6.1 (10 б.)	Табл. 6.1 (10 б.)	Табл. 6.1 (5 б.)	Табл. 6.1 (5 б.)	Табл. 6.1 (5 б.)	Табл. 6.1 (5 б.)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)		Модульна контрольна робота 2 (25 балів)		Модульна контрольна робота 3 (25 балів)		Модульна контрольна робота 4 (25 балів)
Проектна робота		Модуль 1 - 70 б.			Модуль 2 - 70 б.		
Залік							

усього балів - 458 (коефіцієнт - 4, 58)

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

ФІЛОЛОГІЯ ЯК ГАЛУЗЬ НАУКИ. ІСТОРІЯ ФІЛОЛОГІЇ

Семінарські заняття 1-2. Філологія як практична діяльність і галузь знань. Філологічна традиція Давнього Сходу й Античності – 4 год.

Завдання:

1. Опрацювати праці:

Ліханський Якуб З.. Риторика / Якуб З. Ліханський // Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка. і наук. ред. Д. Уліцької. - 2-ге вид. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 543 с. - С. 470-517.

Славінський Януш. Аналіз, інтерпретація та оцінювання літературного твору / Януш Славінський // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина XX - початок XXI ст. / Упоряд. Б. Бакули; За аг. ред.. В. Моренця; Пер. з польськ. С. Яковенка. - К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 531 с. - С. 87-110.

2. Апробація філологічних методів аналізу твору:

- проаналізувати вірш (за вибором студента) методом тематичної сітки І. Арнольд (семантика декодування з виокремленням ключових тем-образів);

- проаналізувати композицію оповідання І. Буніна «Легке дихання».

3. Робота над проектом: дослідження емпіричних моделей.

Проектна робота:

Проект 1. Стратегії розвитку гуманітаристики: мовознавство:

- Граматика Паніні;
- шкільна граматика Діонісія Франківського;
- структура речення Аполлонія Діскола тощо.

Проект 2. Стратегії розвитку гуманітаристики: історіографія:

- циклічна модель бачення історії Геродота й Фукидіда;
- хронологія і принцип письмового джерела Бероеса, Манетона, Тімея;
- емпіричний принцип Полібія;
- Анналі;
- Історичні записи Сима Цянь;
- принцип конфуціанських чеснот;
- індійські Пурани тощо.

Проект 3. Стратегії розвитку гуманітаристики: філологія:

- принцип аналогій (аналогісти Александрійської бібліотеки);
- принцип аномалії (школа Стоїків);
- філологія в Китаї та Індії тощо.

Проект 4. Стратегії розвитку гуманітаристики: теорія музики:

- закони гармонії Піфагора;
- закони мелодії Арістоксена;
- теорія гармонії і мелодії Бгарата Муні;
- китайська музикологія тощо.

Проект 5. Стратегії розвитку гуманітаристики: теорія мистецтва:

- ілюзіонізм (Пліній);
- канон Поліктета;
- пропорції в архітектурі (трактат Вітрувія);
- пропорції Саданга і Тала;
- шість принципів Се Хе тощо.

Проект 6. Стратегії розвитку гуманітаристики: логіка:

- дедуктивна логіка Зенона Елейського, Платона й Арістотеля;

- пропорційні логіка стоїків;
 - індуктивна логіка Ньяя (Рігведа);
 - моїзм й аналогічна логіка тощо.
- Проект 7. Стратегії розвитку гуманітаристики: риторика:
- софісти vs Платон;
 - ентимема (аргументація Арістотеля);
 - елліністична і римська риторика;
 - риторика в Індії й Китаї тощо.
- Проект 8. Стратегії розвитку гуманітаристики: поетика:
- поетика як мімесис (критика Платона);
 - катарсис (нарративна структура Арістотеля);
 - трактат «Про величезне» Лонгіна;
 - емпірична поетика Діонісія Галікарнаського;
 - система правил в індійській поезії;
 - методи композиції та історія літератури в Китаї тощо.

Література:

1. Аверинцев С.С. Филология // Краткая литературная энциклопедия. М., 1972. Т. 7.
2. Волков В.В. Основы филологии. Антропоцентризм, языковая личность и прагмастилистика текста. – Тверь, 2013.
3. Галич О., Назарець В., Васильев Є. Теорія літератури. – К.: Либідь, 2001.
4. Літературознавчий словник-довідник Nota bene / За ред. Гром'яка Р.Т., Коваліва Ю.І., Теремка В.І. – К., 1997.
5. Літературознавча енциклопедія / Автор-укладач Ковалів Ю.І., Т. 1-2. – К.: Академія, 2007.
6. Лихачев Д.С. О филологии. – М., 1989.
7. Мень А. Ветхозаветные пророки (Библиейские пророки от Амоса до Реставрации. VIII–IV в. до н.э.). – Ленинград, 1991.
8. Лучик В.В. Вступ до слов'янської філології – К., 2008.
9. Рождественский Ю.В. Общая филология. – М., 1996.
10. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. – К., 2003.
11. Хализев В.Е. Теория литературы. – М., 1999.
12. Хроленко А.Т. Основы современной филологии. – М.: Флинта, 2013.
13. Чувакин А.А. Основы филологии. – М.: Наука, 2001.

Семінарські заняття 3-4. Філологічна думка Середньовіччя та Відродження. Становлення класичної філології – 4 год.

1. Опрацювати праці:

Уліцька Данута. Етичний поворот у літературознавчих дослідженнях / Данута Уліцька // Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка. і наук. ред. Д. Уліцької. - 2-ге вид. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 543 с. - С. 389-413.

Мітосек Зоф'я. Кінець мімесису? / Зоф'я Мітосек // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина XX - початок XXI ст. / Упоряд. Б. Бакули; За аг. ред.. В. Моренця; Пер. з польськ. С. Яковенка. - К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 531 с. - С. 223-235.

2. Апробація філологічних методів аналізу твору:

- проаналізувати образ автора в оповіданні О. Шолохова «Доля людини»;
- зробити лінгвістичний аналіз поезії І.Франка (за вибором студента).

3. Робота над проектом: дослідження емпіричних моделей.

Проектна робота:

- Проект 1. Стратегії розвитку гуманітаристики: мовознавство:
- Індія: вплив Паніні;

- арабське мовознавство (Сібавейхі);
 - Європа: модисти, універсальна граматики, ієрархічна структура речення
 - граматики просторіччя тощо.
- Проект 2. Стратегії розвитку гуманітаристики: історіографія:
- християнська історіографія в римській Африці (принцип біблійного узгодження);
 - християнська історіографія в Європі (чудеса й пророкування);
 - історичне літочислення Беди Преподобного;
 - аннали, хронічки, агіографії, біографії;
 - міські хронічки й енциклопедична історія Ранульфа Гігдена;
 - візантійська історіографія;
 - ісламська історіографія;
 - китайська історіографія;
 - Ефіопія й Універсальна Історія тощо.
- Проект 3. Стратегії розвитку гуманітаристики: філологія:
- компіляції Біблії, переписування та енциклопедії;
 - компіляція Корану;
 - школа перекладу Ібн Ісхака і Дім Мудрості тощо.
- Проект 4. Стратегії розвитку гуманітаристики: теорія музики:
- музична нотація Гукбальда до Гвідо;
 - система правил багатоголосної музики;
 - ритмічна музична нотація і складніша поліфонія;
 - відкриття обертонів (Микола Орезмський);
 - трансформація грецького вчення про музику в ісламській науці;
 - музика як справа державної ваги в Китаї тощо.
- Проект 5. Стратегії розвитку гуманітаристики: теорія мистецтва:
- настанови і возвеличення духу (Прокопій Кесарійський, Григорій, абат Сюжер);
 - «Класифікація художників» Се Хе;
 - правила техніки скорочення в Індії тощо.
- Проект 6. Стратегії розвитку гуманітаристики: логіка:
- консеквенції П'єра Абеляра;
 - Лігіса пова;
 - терміні стична логіка Вільяма Оккама;
 - всеосяжна логіка Йоганнеса Бурідана;
 - індуктивна і темпоральна модальна силлогістика Авіценни;
 - розвиток ісламської логіки;
 - розвиток буддійської логіки в Індії і Китаї тощо.
- Проект 7. Стратегії розвитку гуманітаристики: риторика:
- християнська риторика: Блаженний Августин;
 - арабська риторика;
 - індійська риторика;
 - китайська риторика: Чень Куй тощо.
- Проект 8. Стратегії розвитку гуманітаристики: поетика:
- християнська поетика: алегорія і аналогія;
 - світська поетика: «Закони кохання»;
 - арабська поетика
 - індійська поетика;
 - китайська поетика: Чень Куй що.

Література:

1. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К.: Либідь, 2001.
2. Волков В.В. Основы филологии. Антропоцентризм, языковая личность и прагматистика текста. – Тверь, 2013.
3. Квіт С. Основы герменевтики. – К., 2003.
4. Насенко М. Історія українського літературознавства. – К., 2001.
5. Літературознавчий словник-довідник *Nota bene* / За ред. Гром'яка Р.Т., Коваліва Ю.І., Теремка В.І. – К., 1997.
6. Літературознавча енциклопедія / Автор-укладач Ковалів Ю.І., Т. 1-2. – К.: Академія, 2007.
7. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. – К., 2003.
8. Хализев В.Е. Теория литературы. – М., 1999.
9. Хроленко А.Т. Основы современной филологии. – М.: Флинта, 2013.
10. Чувакин А.А. Основы филологии. – М.: Наука, 2001.

Семінарські заняття 5-6. Інтеграція і диференціація філологічних знань в ХІХ – сер. ХХ ст. Новітній етап (60-ті рр. ХХ ст. – поч. ХХІ ст.) – 4 год.

1. Опрацювати праці:

Овчарек Богдан. Проблеми й орієнтації соціології літератури / Богдан Овчарек // Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка. і наук. ред. Д. Уліцької. - 2-ге вид. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 543 с. - С. 272-291.

Савіцький Стефан. Аксіологічна проблематика в літературознавстві / Стефан Савіцький // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ - початок ХХІ ст. / Упоряд. Б. Бакули; За аг. ред. В. Моренця; Пер. з польськ. С. Яковенка. - К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 531 с. - С. 236-250.

2. Апробація філологічних методів аналізу твору:

- зробити текстувальний аналіз повісті А.П.Чехова «Студент»;

- описати лінгвотворчий потенціал внутрішньої форми слова у творах українських та зарубіжних письменників (за вибором студента).

3. Робота над проектом: дослідження емпіричних моделей.

Проектна робота:

Проект 1. Стратегії розвитку гуманітаристики: мовознавство:

- граматики національної мови: Альберті;
- нова синтаксична теорія на основі чотирьох операторів Франсіско Санчеса;
- граматики Пор-Рояля;
- перший поштовх до порівняльного мовознавства: Сансетті, Де Лаат до Джонс;
- мова жестів і виникнення фонетики (Бонет, Гольдер) ;
- формальна логіка проти природної (Валла, Рамус, Пор-Рояль);
- згасання латини й виникнення штучних мов (Дальгаро, Вілкінс) тощо.

Проект 2. Стратегії розвитку гуманітаристики: історіографія:

- застосування поділу Петрарки: Леонардо Бруні;
- «археологія» і принцип матеріального джерела Бйондо;
- класичні послідовники: Пікколоміні і Саккі;
- Макіавеллі і Гвіччардіні;
- Спіноза;
- трататисти;
- принцип *verum factum* Віко;
- спіральна модель розвитку: Вольтер, Тюрго, Кондорсе;
- емпірична історіографія Гіббона, Гердера;
- релятивізм Лі Чжі, історична критика Чжан Цзучень;

- інтеграція особистого досвіду з усною традицією Махмута Каті (Африка);
 - історіографія Османської імперії та арабського світу;
 - сьогодення як варіантність минулого (Індія, імперія Великих Монголів) тощо.
- Проект 3. Стратегії розвитку гуманітаристики: філологія:
- старше покоління гуманістів (Падуа, 14 ст.), Петрарка, Бокаччо;
 - *studia humanitatis* Колуччо Салутаті;
 - «століття відкриттів»: Поджо;
 - історична критика тексту Лоренцо Валли;
 - принцип елімінації Поліціано;
 - принцип оригінальної мови Еразма Роттердамського;
 - гуманістичні досягнення Скалігерів;
 - спростування Герметичного Корпусу (Казобон, Бенті);
 - Геснер, Гемстергейс;
 - емпірична школа текстології в Китаї тощо.
- Проект 4. Стратегії розвитку гуманітаристики: теорія музики:
- боротьба за консонанс: Раміс, Вінченсо Галілей;
 - практика і теорія: Мерсенн, Гюйгенс;
 - гармонійна граматики Жана-Філіпа Рамо;
 - музичні граматики Дреслер, Кох;
 - поштовх до історії музики;
 - музика як державна справа в Китаї (тощо).
- Проект 5. Стратегії розвитку гуманітаристики: теорія мистецтва:
- лінійна перспектива Альберті;
 - дизайн Альберті і неоплатонізм Фічіно;
 - моделі історії мистецтва (Вазарі, Цуккарі, Беллорі);
 - альтернативний канон голландців;
 - нова історія мистецтва Вінкельмана;
 - закони архітектури Альберті;
 - історизація стилю в Китаї й Індії тощо.
- Проект 6. Стратегії розвитку гуманітаристики: логіка:
- формальна vs природна логіка;
 - поштовх до символічної логіки (Ляйдніц);
 - логіка в Китаї тощо.
- Проект 7. Стратегії розвитку гуманітаристики: риторика:
- асиміляція класичного красномовства;
 - риторична граматики Бернара Ламі тощо.
- Проект 8. Стратегії розвитку гуманітаристики: поетика:
- триєдність Мінтурно, Скалігера і Кастельветро;
 - поетика бароко Тезауро і Грасіана;
 - наслідки і кінець класицизму (доктор Джонсон)
 - поштовх до історії літератури (Бембо, Гюе);
 - китайська поетика: Ху Їнь Лін, Чжао Чжі Сінь.

Література:

1. Волков В.В. Основы филологии. Антропоцентризм, языковая личность и прагматистика текста. – Тверь, 2013.
2. Галич О., Назарець В., Васильев Є. Теорія літератури. – К.: Либідь, 2001.
3. Літературознавчий словник-довідник *Nota bene* / За ред. Гром'яка Р.Т., Коваліва Ю.І., Теремка В.І. – К., 1997.
4. Літературознавча енциклопедія / Автор-укладач Ковалів Ю.І., Т. 1-2. – К.: Академія, 2007.
5. Наєнко М. Історія українського літературознавства. – К., 2001.

6. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. – К., 2003.
7. Хализев В.Е. Теория литературы. – М., 1999.
8. Хроленко А.Т. Основы современной филологии. – М.: Флинта, 2013.
9. Чувакин А.А. Основы филологии. – М.: Наука, 2001.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II **ТЕОРІЯ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

Семінарські заняття 7-8. Мова як об'єкт сучасної філології – 4 год.

1. Опрацювати праці:

Шари-Мативецька Ева. Мовлення і література. До проблеми теорії мовлення Джона Л. Остіна / Шари-Мативецька Ева // Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка. і наук. ред. Д. Уліцької. - 2-ге вид. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 543 с. - С. 235-271.

Абрамовська Яніна. Топос і деякі спільні місця літературознавчих досліджень / Яніна Абрамовська // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ - початок ХХІ ст. / Упоряд. Б. Бакули; За аг. ред.. В. Моренця; Пер. з польськ. С. Яковенка. - К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 531 с. - С. 351-370.

2. Апробація філологічних методів аналізу твору:

- зробити культурологічний аналіз роману Франсуа Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель»;
- зробити структурно-семантичний аналіз народної та літературної казки (за «Морфологією казки» В.Проппа) (за вибором студента).

3. Робота над проектом: дослідження емпіричних моделей.

Проектна робота:

Проект 1. Стратегії розвитку гуманітаристики: мовознавство:

- виникнення порівняльного мовознавства;
- закон Грімма;
- фон Гумбольдт тощо.

Проект 2. Стратегії розвитку гуманітаристики: історіографія:

- вимоги до об'єктивності (Леопольд фон Ранке);
- віхівська інтерпретація історії (Маколей, Банкрофт);
- позитивістська історіографія : Конт, Бокль тощо.

Проект 3. Стратегії розвитку гуманітаристики: філологія:

- філологія як наука розшифрування: від ієрогліфіа і лінійного письма Б до писемності майя тощо.

Проект 4. Стратегії розвитку гуманітаристики: теорія музики:

- систематична музикологія: прорив у законі співзвуччя;
- ієрархічний аналіз музики: Ріман, Шенкер, Лердаль, Джакендофф тощо.

Проект 5. Стратегії розвитку гуманітаристики: теорія мистецтва:

- історичний компонент: поступоке звільнення від теорії мистецтва;
- стилістичний компонент: граматики художньої мови Мореллі тощо.

Проект 6. Стратегії розвитку гуманітаристики: логіка:

- інтеграція мовознавства і логіки: Фреге, Монтегютощо.

Проект 7. Стратегії розвитку гуманітаристики: літературо- і театрознавство:

- історіографія літератури: від позитивізму до формалізму;
- структурно-семантичний метод Проппа тощо.

Література:

1. Волков В.В. Основы филологии. Антропоцентризм, языковая личность и прагматистика текста. – Тверь, 2013.
2. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию. – М.: Прогресс, 2000.

3. Гумбольдт В. фон. Язык и философия культуры. – М.: Прогресс, 1985.
4. Зеленько А.С. З історії лінгвістичних вчень. – Луганськ: Альма-матер, 2002.
5. Літературознавчий словник-довідник *Nota bene* / За ред. Гром'яка Р.Т., Коваліва Ю.І., Теремка В.І. – К., 1997.
6. Літературознавча енциклопедія / Автор-укладач Ковалів Ю.І., Т. 1-2. – К.: Академія, 2007.
7. Лосев А.Ф. Знак. Символ. Миф. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1982.
8. Лотман Ю.М. Внутри мыслящих миров. Человек – текст – семиосфера – история. – М., 1996.
9. Лотман Ю.М. Семиосфера. – СПб.: Искусство, 2000. URL: http://yanko.lib.ru/fort-library/culture/index.html#_Тoc170634658
10. Лурия А.Р. Язык и сознание. – М.: Изд-во МГУ, 1979.
11. Мечковская М.Б. Семиотика. Язык. Природа. Культура. – М.: Академия, 2004.
12. Налимов В.В. Вероятностная модель языка: О соотношении естественных и искусственных языков. – М.: Наука, 1974.
13. Потебня О. Думка й мова // Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст./ За ред.. М.Зубрицької. – Львів, 1996.
14. Слышкин Г.Г. От текста к символу: лингвокультурные концепты прецедентных текстов в сознании и дискурсе. – М.: Academia, 2000.
15. Сосюр Ф. Труды по языкознанию. – М.: Прогресс, 1977.
16. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. – К., 2003.
17. Фрумкина Р.М. Психолінгвістика. – М.: Изд. центр «Академия», 2001.
18. Хализев В.Е. Теория литературы. – М., 1999.
19. Хроленко А.Т. Основы современной филологии. – М.: Флинта, 2013.
20. Чувакин А.А. Основы филологии. – М.: Наука, 2001.

Семінарські заняття 9-10. Homo loquens як рівень мовної, творчої особистості – 4 год.

1. Опрацювати праці:

Комендант Тадеуш. Деконструкція та інтерпретація / Тадеуш Комендант // Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка. і наук. ред. Д. Уліцької. - 2-ге вид. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 543 с. - С. 378-388.

Яньон Мар'я. Проект фантазматичної критики / Мар'я Яньон // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ - початок ХХІ ст. / Упоряд. Б. Бакули; За аг. ред.. В. Моренця; Пер. з польськ. С. Яковенка. - К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 531 с. - С. 371-392.

2. Апробація філологічних методів аналізу твору:

- зробити текстуальний аналіз повісті А.П.Чехова «Студент»;

- описати лінгвотворчий потенціал внутрішньої форми слова у творах українських та зарубіжних письменників (за вибором студента).

3. Робота над проектом: дослідження емпіричних моделей.

Проектна робота:

Проект 1. Стратегії розвитку гуманітаристики: мовознавство:

- закон відмінювання Боппа;
- теорія «родовідного дерева» Шляйхера і праїндоевропейська мова ;
- Вернер і молодогораматика тощо.

Проект 2. Стратегії розвитку гуманітаристики: історіографія:

- вимоги до об'єктивності (Леопольд фон Ранке);
- віхівська інтерпретація історії (Маколей, Банкрофт);
- позитивістська історіографія : Конт, Бокль;

- позитивістська «утопічна історія» Маркса тощо.
- Проект 3. Стратегії розвитку гуманітаристики: філологія:
 - філологія як наука розшифрування: від ієрогліфіа і лінійного письма Б до писемності майя тощо.
- Проект 4. Стратегії розвитку гуманітаристики: теорія музики:
 - систематична музикологія: прорив у законі співзвуччя;
 - ієрархічний аналіз музики: Ріман, Шенкер, Лердаль, Джекендофф тощо.
- Проект 5. Стратегії розвитку гуманітаристики: теорія мистецтва:
 - історичний компонент: поступоке звільнення від теорії мистецтва;
 - стилістичний компонент: граматики художньої мови Мореллі;
 - процвітання коносьєрства: Беренсон, Гофстеде де Гроот;
 - інтеграція історичних і стилістичних компонентів: Вьолфін, Віденська школа тощо.
- Проект 6. Стратегії розвитку гуманітаристики: логіка:
 - інтеграція мовознавства і логіки: Фреге, Монтегютощо.
- Проект 7. Стратегії розвитку гуманітаристики: літературо- і театрознавство:
 - історіографія літератури: від позитивізму до формалізму;
 - структурно-семантичний метод Проппа;
 - інтеграція формалізму Проппа і структуралізму: наратологія тощо.

Література:

1. Бахтин М.М. Проблема речевих жанров / Эстетика словесного творчества. – М., 1979.
2. Виноградов В.В. О теории художественной речи. – М., 1972.
3. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К.: Либідь, 2001.
4. Зарецкая Е.Н. Риторика: Теория и практика речевой коммуникации. – М.: Дело, 1999.
5. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. – Волгоград: Перемена, 2002.
6. Красных В.В. Этнопсихолінгвістика и лингвокультуроология: Курс лекций. – М.: Гнозис, 2002.
7. Літературознавчий словник-довідник *Nota bene* / За ред. Гром'яка Р.Т., Коваліва Ю.І., Теремка В.І. – К., 1997.
8. Літературознавча енциклопедія / Автор-укладач Ковалів Ю.І., Т. 1-2. – К.: Академія, 2007.
9. Почепцов Г.Г. Теория коммуникации. – К.: Ваклер, 2001.
10. Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира / Отв. ред. Б.А. Серебрянников. – М.: Наука, 1988.
11. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. – К., 2003.
12. Хализев В.Е. Теория литературы. – М., 1999.
13. Хроленко А.Т. Основы современной филологии. – М.: Флинта, 2013.
14. Чувакин А.А. Основы филологии. – М.: Наука, 2001.
15. Человеческий фактор в языке: Язык и порождение речи / Отв. ред. Е.С. Кубрякова. – М.: Наука, 1991.
16. Щерба Л.В. Языковая система и речевая деятельность. – Л.: Наука, 1974.
17. Языки как образ мира: Антология / Сост. К. Королев. – М.: ООО «Изд-во АСТ»; СПб.: Terra Fantastica, 2003.

Семінарські заняття 11-12. Текст як об'єкт сучасної філології – 4 год.

1. Опрацювати праці:

Мругальський Міхал. Деконструкція - постструктуралізм - деконструктивізм / Міхал Мругальський. - 2-ге вид. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 543 с. - С. 333-377.

Кузьма Еразм. Категорія міфу в літературознавчих дослідженнях / Еразм Кузьма // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ - початок ХХІ ст. / Упоряд. Б. Бакули; За аг. ред.. В. Моренця; Пер. з польськ. С. Яковенка. - К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 531 с. - С. 332-350.

2. Апробація філологічних методів аналізу твору:

- зробити міфологічний аналіз (з виокремленням запозиченого, етнічного та індивідуально-авторського міфів) творів українських та зарубіжних письменників (за вибором студента).

3. Робота над проектом: дослідження емпіричних моделей.

Проектна робота:

Проект 1. Стратегії розвитку гуманітаристики: мовознавство:

- де Соссюр і структуралізм;
- домінування структурного мовознавства: Якобсон, Блумфільд;
- поява генеративного мовознавства: Гарріс і Чомські тощо.

Проект 2. Стратегії розвитку гуманітаристики: історіографія:

- Дільтей і Віндельбанд;
- школа анналів й ієрархічна модель прошарків часу: Блок, Бродель тощо.

Проект 3. Стратегії розвитку гуманітаристики: філологія:

- філологія як критичний аналіз текстів: формалізація Карла Лахмана тощо.

Проект 4. Стратегії розвитку гуманітаристики: теорія музики:

- від історії музики до нової музикології тощо.

Проект 5. Стратегії розвитку гуманітаристики: теорія мистецтва:

- від форми до значення: Пановський та іконологія;
- до когнітивно-історичного підходу: Гомбріх тощо.

Проект 6. Стратегії розвитку гуманітаристики: логіка:

- інтеграція мовознавства і логіки: Фреге, Монтегютощо.

Проект 7. Стратегії розвитку гуманітаристики: літературо- і театрознавство:

- від наратології до постструктуралізму і деконструктивізму;
- герменевтика тощо.

Література:

1. Бабенко Л.Г. Филологический анализ текста. Основы теории, принципы и аспекты анализа. – Екатеринбург, 1989.
2. Барт Р. От произведения к тексту // Избранные работы. Семиотика. Поэтика. – М., 1994.
3. Валгина Н.С. Теория текста. – М.: Логос, 2003.
4. Волков В.В. Основы филологии. Антропоцентризм, языковая личность и прагматистика текста. – Тверь, 2013.
5. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1981.
6. Галич О., Назарець В., Васильев Є. Теорія літератури. – К.: Либідь, 2001.
7. Канькин С.В. Текст как явление культуры. – Воронеж, 2003.
8. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. – Волгоград: Перемена, 2002.
9. Літературознавчий словник-довідник *Nota bene* / За ред. Гром'яка Р.Т., Коваліва Ю.І., Теремка В.І. – К., 1997.
10. Літературознавча енциклопедія / Автор-укладач Ковалів Ю.І., Т. 1-2. – К.: Академія, 2007.
11. От теории словесности к структуре текста. – М., 1997.
12. Текст и дискурс: традиционный и когнитивно-функциональный аспекты

исследования / Сборник научных трудов – Рязань, 2002.

13. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. – К., 2003.
14. Хализев В.Е. Теория литературы. – М., 1999.
15. Хроленко А.Т. Основы современной филологии. – М.: Флинта, 2013.
16. Чувакин А.А. Основы филологии. – М.: Наука, 2001.

Семінарські заняття 13-14. Методи філології. Філологія як метод. Філологія в сучасному соціокультурному просторі – 4 год.

1. Опрацювати праці:

Касперський Едвард. Про теорію компаративістики / Едвард Касперський // Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка. і наук. ред. Д. Уліцької. - 2-ге вид. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 543 с. - С. 518-540.

Бакула Богуслав. У напрямі до інтегральної компаративістики / Богуслав Бакула // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ - початок ХХІ ст. / Упоряд. Б. Бакули; За аг. ред. В. Моренця; Пер. з польськ. С. Яковенка. - К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 531 с. - С. 503-515.

2. Апробація філологічних методів аналізу твору:

- проаналізувати універсальні символи Світового Дерева та Шляху у творах українських та зарубіжних письменників 20 століття (за вибором студента): методика ключових семантичних універсалій етнокультури (Анна Вежбіцька).

3. Робота над проектом: дослідження емпіричних моделей.

Проектна робота:

Проект 1. Стратегії розвитку гуманітаристики: мовознавство:

- недоліки генеративного мовознавства і виникнення ймовірної граматики;
- мовознавство в Індії і Китаї тощо.

Проект 2. Стратегії розвитку гуманітаристики: історіографія:

- Китай: поширення західного розуміння історії;
- Індія: реконструкція минулого тощо.

Проект 3. Стратегії розвитку гуманітаристики: філологія:

- філологія як критичний аналіз текстів: формалізація Карла Лахмана;
- неолахманська школа: до повної формалізації тощо.

Проект 4. Стратегії розвитку гуманітаристики: теорія музики:

- від історії музики до нової музикології;
- Китай і Індія: до глобального музикознавства (тощо).

Проект 5. Стратегії розвитку гуманітаристики: теорія мистецтва:

- до когнітивно-історичного підходу: Гомбріх;
- обчислювальні й науково-природничі методи в аналізі мистецтва;
- розвиток археології тощо.

Проект 6. Стратегії розвитку гуманітаристики: логіка:

- інтеграція мовознавства і логіки: Фреге, Монтегютощо.

Проект 7. Стратегії розвитку гуманітаристики: літературо- і театрознавство:

- герменевтика;
- зародження театрознавства: під впливом теорії літератури тощо.

Література:

1. Волков В.В. Основы филологии. Антропоцентризм, языковая личность и прагматистика текста. – Тверь, 2013.
2. Галич О., Назарець В., Васильєв С. Теорія літератури. – К.: Либідь, 2001.
3. Гирц К. Інтерпретація культур. – М.: Роспэн, 2004.
4. Кастельс М. Галактика Інтернет: Размышления об Интернете, бизнесе и обществе. – Екатеринбург: У-Фактория, 2004.
5. Літературознавчий словник-довідник *Nota bene* / За ред. Гром'яка Р.Т., Коваліва

Ю.І., Теремка В.І. – К., 1997.

6. Літературознавча енциклопедія / Автор-укладач Ковалів Ю.І., Т. 1-2. – К.: Академія, 2007.
7. Маслова В.А. Современные направления в лингвистике. – М.: Академия, 2008.
8. Наєнко М. Історія українського літературознавства. – К., 2001.
9. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. – К., 2003.
10. Хализев В.Е. Теория литературы. – М., 1999.
11. Хроленко А.Т. Основы современной филологии. – М.: Флинта, 2013.
12. Чувакин А.А. Основы филологии. – М.: Наука, 2001.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I ФІЛОЛОГІЯ ЯК ГАЛУЗЬ НАУКИ. ІСТОРІЯ ФІЛОЛОГІЇ

Тема 1. Філологія як практична діяльність і галузь знань. Філологічна традиція Давнього Сходу і Античності – 8 год.

Як розглядають мову давні сакральні тексти (Єгипетська книга мертвих, ТаНаХ, Веди, Авеста)? Складіть глосарій таких термінів: аналіз, аналогія, білінгвізм, вербальний, висловлювання, глосарій, державна мова, деривація, жанр, стиль, образ автора, когнітивна лінгвістика, метод (філологічний), національна мова (література), художній текст, парадигматика і синтагматика, художній простір і час, наратив, прмова, психолінгвістика, семантичне поле, текст, форма, функція, мовна політика.

Тема 2. Філологічна думка Середньовіччя та Відродження. Становлення класичної філології – 8 год.

Означте роль і місце патристики в історії філології. Розкрийте значення біблійної ексегетики для розвитку філології.

Тема 3. Інтеграція і диференціація філологічних знань в XIX – сер. XX ст. Новітній етап (60-ті рр. XX ст. – поч. XXI ст.) – 8 год.

Дослідіть процеси диференціації філологічних наук на зламі XIX-XX ст. У чому проявляються процеси інтеграції філологічних наук кінця XX ст.? На основі вивченого дайте визначення сучасної філології.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II ТЕОРІЯ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Тема 4. Мова як об'єкт сучасної філології – 8 год.

Людина і мова: людина в мові, мова в людині. Схарактеризуйте комунікативно-мовленнєвий акт і проаналізуйте його структуру.

Тема 5. Homo loquens як рівень мовної, творчої особистості – 8 год.

Означте найважливіші здібності і характеристики людини як homo loquens: формально-демографічні, соціально-психологічні, культурно-антропологічні, філософсько-світоглядні, когнітивні і комунікативні, лінгвістичні, ситуаційно-поведінкові та ін. Розкрийте аспекти вивчення homo loquens в філології.

Тема 6. Текст як об'єкт сучасної філології – 8 год.

Запропонуйте свою інтерпретацію теми розглянутого на лекції художнього тексту. Аргументуйте відповідь.

Тема 7. Методи філології. Філологія як метод. Філологія в сучасному соціокультурному просторі – 8 год.

Які з дисциплін, що вами вивчаються, користуються методами філології? Наведіть приклади. Чи потрібна сучасному суспільству філологія? Відповідь аргументуйте. Філологія як соціальна інституція. Специфіка комунікації в філологічних науках.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I <i>Філологія як наука. Історія філології</i>			
Тема 1. Філологія як практична діяльність і галузь знань. Філологічна традиція Давнього Сходу і Античності – 8 год.	Семінарське заняття, співбесіда, глосарій, проектна робота	10	I-II
Тема 2. Філологічна думка Середньовіччя та Відродження. Становлення класичної філології – 8 год.	Семінарське заняття, тест, проектна робота	10	III-IV
Тема 3. Інтеграція і диференціація філологічних знань в XIX – сер. XX ст. Новітній етап (60-ті рр. XX ст. – поч. XXI ст.) – 8 год.	Семінарське заняття, тест, проектна робота	10	V-VI
Змістовий модуль II <i>Теорія сучасної філології</i>			
Тема 4. Мова як об'єкт сучасної філології – 8 год.	Семінарське заняття, фронтальне опитування, проектна робота	5	VII-VIII
Тема 5. Homo loquens як рівень мовної, творчої особистості – 8 год.	Семінарське заняття, співбесіда, проектна робота	5	IX-X
Тема 6. Текст як об'єкт сучасної філології – 8 год.	Семінарське заняття, аналіз ситуацій, проектна робота	5	XI-XII
Тема 7. Методи філології. Філологія як метод. Філологія в сучасному соціокультурному просторі – 8 год.	Семінарське заняття, складання таблиць, проектна робота	5	XIII-XIV
Загальна кількість годин – 56 год.	Загальна кількість балів – 50		

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Стратегії розвитку науки» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 7.1, табл. 7.2.

Таблиця 7.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	14	14
2.	Відвідування семінарів	1	14	14
3.	Робота на семінарському занятті (у тому числі - проектна робота)	10	14	140
4.	Самостійна робота	5	10	50
7.	МКР	25	4	100
8.	Проектна робота	140	1	140
Максимальна кількість балів - 458				
Коефіцієнт - 4,58				

Коефіцієнт: $458:100 = 4,58$

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

9.

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 7.2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за сто-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)

FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань(умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 7.3.

Таблиця 7.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях та під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;

- ✓ ініціативність у навчальній діяльності

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація.
- *Творчі*: виконання творчих завдань (реалізація поставленого творчого завдання).

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі, творчі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з науково-теоретичними джерелами; виконання індивідуальних навчальних та творчих завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект завдань для модульних контрольних робіт);
- ✓ ЕНК з курсу «Аналіз та інтерпретація художнього тексту» (автор - Вишницька Ю. В.)

X. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Внутрішня форма і семантичні етимони іменника «філологія».
2. Визначення поняття «філологія».
3. Виникнення філології як області знання і сфери практичної діяльності.
4. Сучасна філологія як наука і сфера практичної діяльності.
5. Риторика як попередниця філології.
6. Система філологічних наук і філологічних наукових дисциплін.
7. Міждисциплінарні області філології.
8. Філологія у системі вищої професійної освіти.
9. Давньосхідна філологічна традиція.
10. Значення давньогрецької риторики і поезики для виникнення філологічного знання.
11. Біблійна філологія. Патристика, екзегетика.
12. Філологія в добу Відродження.
13. Реформація як філологічний рух.
14. Філологія в Новий час.
15. Інтеграційні процеси в філології ХХ-ХХІ століть.
16. Мовознавство, літературознавство, фольклористика як філологічні науки, своєрідність їх предмета і завдань.
17. Теоретичні і прикладні галузі філології (палеографія, археографія, текстологія та ін.), їх предмет і завдання.
18. Людський фактор в філологічній науці і практиці.
19. Ното Loquens як об'єкт філології.
20. Система «мова/мовлення» як об'єкт філології.

21. Аспекти вивчення мови/мовлення в філології.
22. Мова як система (Ф. де Соссюр) і як «духовна енергія народу» (В. фон Гумбольдт).
23. Поняття дискурсу.
24. Філологія і семіотика.
25. Природна мова та інші знакові системи (парамова, штучні мови, міфи, фольклор, художні моделюючі системи та ін).
26. Класифікація семіотичних систем. Їх відношення до природної мови як об'єкта філології.
27. Комунікативно-мовленнєвий акт, структура комунікативного акта.
28. Поняття тексту. Внутрішня форма іменника «текст».
29. Традиційні і сучасні уявлення про текст.
30. Зв'язність і цілісність, комунікативність і системна організація як найважливіші властивості тексту.
31. Аспекти вивчення тексту в філології.
32. Соціальні функції філології.
33. Значення філології для розвитку сучасної людини і суспільства.
34. Філологія як соціальна інституція.
35. Філологічні видання, їх види.
36. Філологія і Інтернет.
37. Аспект, об'єкт, предмет, мета і завдання конкретного філологічного дослідження.
38. Матеріал і методи конкретного філологічного дослідження.
39. Етапи конкретного філологічного дослідження.
40. Жанри навчальних і наукових творів з філології.
41. Прикладні аспекти філологічних досліджень.
42. Прикладна лінгвістика і питання про «прикладне літературознавство».

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Вишницька Ю.В. Аналіз та інтерпретація художнього тексту: навчально-методичний посібник зі спецкурсу з зарубіжної літератури / Ю. В. Вишницька. – К: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2012. – 204 с. (+ електронна хрестоматія).
2. Квіт С. Основи герменевтики. – К., 2003.
3. Наєнко М. Історія українського літературознавства. – К., 2001.
4. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. – К., 2003.
5. Хализев В.Е. Теория литературы. – М., 1999.

Додаткова

1. Аверинцев С.С. Филология // Краткая литературная энциклопедия. М., 1972. Т. 7.
2. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров / Эстетика словесного творчества. – М., 1979.
3. Бевзенко С.П. Історія українського мовознавства. – К.: Вища школа, 1991.
4. Валгина Н.С. Теория текста. – М.: Логос, 2003.
5. Виноградов В.В. О теории художественной речи. – М., 1972.
6. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К.: Либідь, 2001.
7. Гумбольдт В. фон. Язык и философия культуры. – М.: Прогресс, 1985.
8. Зарецкая Е.Н. Риторика: Теория и практика речевой коммуникации. – М.: Дело, 1999.
9. Зеленько А.С. З історії лінгвістичних вчень. – Луганськ: Альма-матер, 2002.
10. Канныкин С.В. Текст как явление культуры. – Воронеж, 2003.
11. Літературознавчий словник-довідник Nota bene / За ред. Гром'яка Р.Т., Коваліва Ю.І., Теремка В.І. – К., 1997.
12. Літературознавча енциклопедія / Автор-укладач Ковалів Ю.І., Т. 1-2. – К.: Академія, 2007.

13. Лихачев Д.С. О филологии. – М., 1989.
14. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. – Волгоград: Перемена, 2002.
15. Лотман Ю.М. Внутри мыслящих миров. Человек – текст – семиосфера – история. – М., 1996.
16. Лотман Ю.М. Семиосфера. – СПб.: Искусство, 2000. URL: http://yanko.lib.ru/fort-library/culture/index.html#_Тoc170634658
17. Лурия А.Р. Язык и сознание. – М.: Изд-во МГУ, 1979.
18. Лучик В.В. Вступ до слов'янської філології – К., 2008.
19. Почепцов Г.Г. Теория коммуникации. – К.: Ваклер, 2001.
20. Рождественский Ю.В. Общая филология. – М., 1996.
21. Соссюр Ф. Труды по языкознанию. – М.: Прогресс, 1977.
22. Фрумкина Р.М. Психолингвистика. – М.: Изд. центр «Академия», 2001.
23. Хализев В.Е. Теория литературы. – М., 1999.
24. Хроленко А.Т. Основы современной филологии. – М.: Флинта, 2013.
25. Чувакин А.А. Основы филологии. – М.: Наука, 2001.
26. Щерба Л.В. Языковая система и речевая деятельность. – Л.: Наука, 1974.
27. Бабенко Л.Г. Филологический анализ текста. Основы теории, принципы и аспекты анализа. – Екатеринбург, 1989.
28. Барт Р. От произведения к тексту // Избранные работы. Семиотика. Поэтика. – М., 1994.
29. Волков В.В. Основы филологии. Антропоцентризм, языковая личность и прагматилистика текста. – Тверь, 2013.
30. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1981.
31. Гирц К. Интерпретация культур. – М.: Роспэн, 2004.
32. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию. – М.: Прогресс, 2000.
33. Кастельс М. Галактика Интернет: Размышления об Интернете, бизнесе и обществе. – Екатеринбург: У-Фактория, 2004.
34. Красных В.В. Этнопсихолингвистика и лингвокультурология: Курс лекций. – М.: Гнозис, 2002.
35. Левонтина И.Б. Ното ригер // Логический анализ языка: Образ человека в культуре и языке / Отв. ред. Н.Д. Арутюнова. М.: Индрик, 1999. – С. 105–113.
36. Лосев А.Ф. Знак. Символ. Миф. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1982.
37. Мень А. Ветхозаветные пророки (Библейские пророки от Амоса до Реставрации. VIII–IV в. до н.э.). – Ленинград, 1991.
38. Макаров М.Л. Основы теории дискурса. – М.: Гнозис, 2003.
39. Маслова В.А. Современные направления в лингвистике. – М.: Академия, 2008.
40. Мечковская М.Б. Семиотика. Язык. Природа. Культура. – М.: Академия, 2004.
41. Налимов В.В. Вероятностная модель языка: О соотношении естественных и искусственных языков. – М.: Наука, 1974.
42. От теории словесности к структуре текста. – М., 1997.
43. Потебня О. Думка й мова // Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст./ За ред.. М.Зубрицької.- Львів, 1996.
44. Попова З.Д., Стернин И.А. Очерки по когнитивной лингвистике. – Воронеж: Истоки, 2001.
45. Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира / Отв. ред. Б.А. Серебренников. – М.: Наука, 1988.
46. Ситченко А.Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу: Монографія. – К.: Ленвіт, 2004.
47. Слышкин Г.Г. От текста к символу: лингвокультурные концепты прецедентных текстов в сознании и дискурсе. – М.: Academia, 2000.
48. Теория литературы: Учеб. пособие: В 2 т. / Под ред. Н.Д. Тамарченко. – М.: Академия,

2004.

49. Текст и дискурс: традиционный и когнитивно-функциональный аспекты исследования / Сборник научных трудов – Рязань, 2002.

50. Фатеева Н.А. Типология интертекстуальных элементов и связей в художественной речи // Изв. РАН. Сер. лит. и языка. – 1998. Т. 57. – № 5. – С. 25-38.

51. Федотов О.И. Основы теории литературы: Ч. 1. Литературное творчество и литературное произведение. – М.: Владос, 2003.

52. Фесенко Э.Я. Теория литературы. – М.: Академический Проект, 2008.

53. Человеческий фактор в языке: Язык и порождение речи / Отв. ред. Е.С. Кубрякова. – М.: Наука, 1991.

54. Языки как образ мира: Антология / Сост. К. Королев. – М.: ООО «Изд-во АСТ»; СПб.: Terra Fantastica, 2003.

55. Якобсон Р.О. Избранные работы. – М.: Прогресс, 1985.